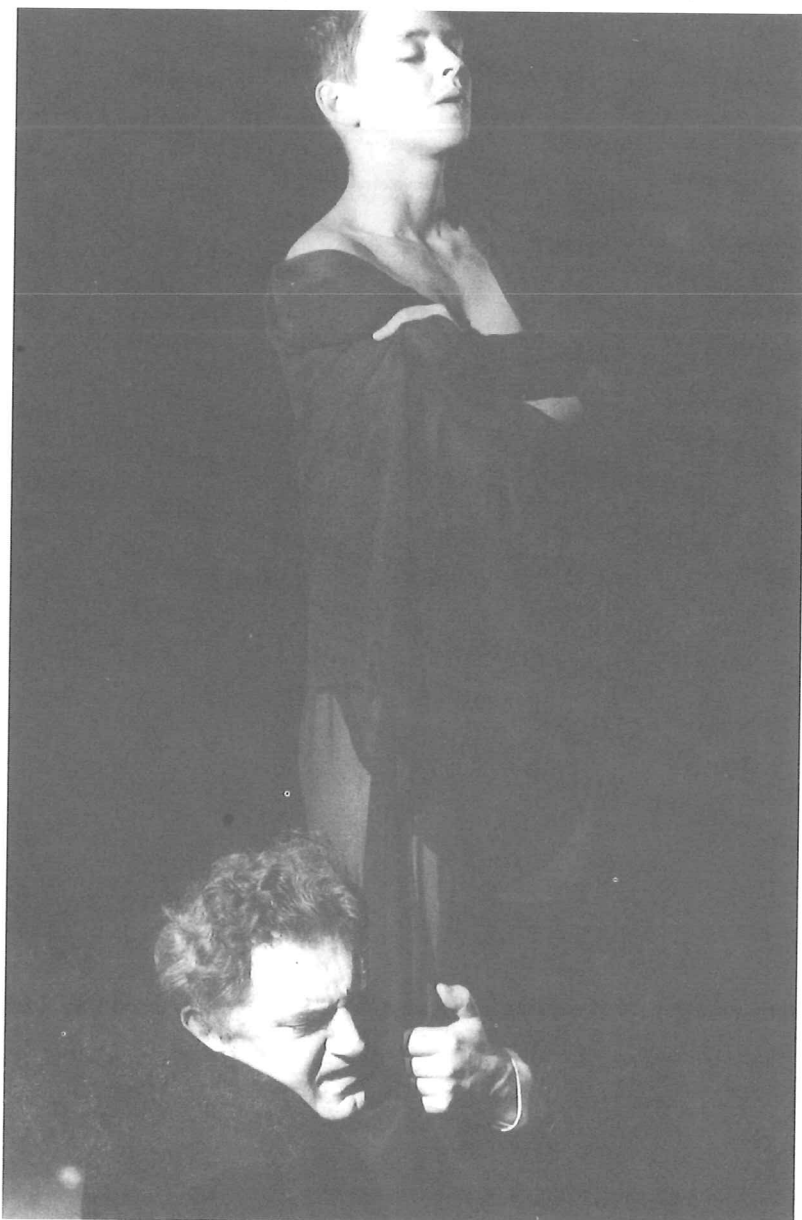

Over mannen en mannen

All for love door Blauwe Maandag

All for Love is uiteindelijk een voorstelling van en voor mannen, meent Bart Van den Eynde. En hij blijft wachten op de voorstelling waarin liefde vanuit het perspectief van de vrouw geanalyseerd wordt.

Zich losjes baserend op de historische personages, maakt Shakespeare van 'Antoniüs en Cleopatra' vooral het verhaal van een nietsontziende liefde. Op het einde van de 17e eeuw herwerkt Dryden het toneelstuk naar de normen van zijn tijd: de geniale chaos moet wijken voor de voorgeschreven eenheden van tijd, plaats en handeling. Benno Barnard maakte van Drydens tekst een zeer vrije vertaling. Zijn poëtische tekst bewaart het hoogdravende pathos van het oorspronkelijke stuk, voegt een aantal hedendaagse zinswendingen en grappen toe en hertaalt de beeldspraak. Zo zouden we in bevoegen momenten over de liefde willen spreken.

De titel *All for Love or the World Well Lost* maakt duidelijk waar het stuk voor staat. De keuze tussen de absolute, volledige liefde en maatschappelijke ambities. Omdat Cleopatra onvoorwaardelijk kiest voor het eerste, wordt ook Antonius gedwongen te kiezen waar hij niet kiezen wil. Het ene sluit het andere uit en dat weet hij. Haar overgave en zijn zwakte maken hem bang.

Deze tegenstelling wordt getekend in de tweespalt Rome-Egypte. Rome staat voor het rationele, het zakelijke, het mannelijke. Egypte is zinnelijkheid, decadentie en lichamelijkeheid, het vrouwelijke. Tussen deze twee polen laveert Antonius. Hij is bezwiken voor de zinnelijke wereld van de Egyptische, maar kan de afhankelijkheid en de sociale isolatie, die liefde meebrengt, niet aan. Cleopatra's keuze is duidelijk:

'Mijn liefde is sublieme razernij, / en daarom wordt de wereld om mij heen / vanzelf een gekkenhuis. Gematigde / bezorgdheid past bij vulgaire liefde, / en die weer bij de kleine burgerij. / Maar ik heb met een liefde liefgehad / die me boven mijn eigen hoofd deed zweven - / want dat is zoals ik van iemand houd.'

Omringd door haar kaalgeschoren, naakte dienaren / castraten, pronkt ze in doorschijnende gewaden. In contrast dragen de Romeinen strikte kostuums en Octavia een rood mantelpak.

Op de kale scène hangt alleen een reusachtige bol, symbool van de gelaagde wereld waarin de mens zijn plaats en zin moet vinden. Overal staan kaarsen. Boven tegen de achterwand zit een muzikant die met slagwerk het spreken van de acteurs begeleid. Dit is de tempel van Isis waar de Antonius zich opgesloten heeft. Jan Decleir maakt van Antonius een gewonde gigant. Verbannen uit zijn natuurlijke territorium, is hij stuurloos in Egypte en in zijn passie. Venditius

All for love, BMC / Corneel Maria Ryckeboer

tracht hem terug te brengen naar de wereld van de Romeinen: de oorlog, de macht en het staatsbelang. Michel Van Douselaere is als generaal en vriend een onwankelbare blok graniet, alleen kwetsbaar in zijn trouw aan Antonius. Het karakter wordt door de regie, noch door de acteur in vraag gesteld en dat maakt die Venditius nogal eentonig.

De sterkte van Els Dottermans in de rol van Cleopatra, is dat zij veel meer vertelt dan de lijnen die haar zijn toebedeeld. Zij slaagt erin een verleden en een volledig karakter te suggereren in kleine zinnestukjes en bewegingen. Daardoor wordt zij ook het boeiendste personage van het stuk. Hoewel zij dramatisch gezien minder interessant is dan Antonius – haar keuze is immers gemaakt, haar handelingen en reacties worden bepaald door Antonius' beslissingen-, is zij met alle nuances en ongerijmdheden toch het meest 'mens'.

Het is trouwens opvallend dat van zodra de vrouwen aan het komen, de actie in deze veeleisende en trage voorstelling sterk voortuit gestuwd wordt. De sterkste scènes worden door Cleopatra (Els Dottermans) en Octavia (Gilda De Bal) gedragen. De confrontatie tussen de minnares en de wettige echtgenote is zo'n sterk moment. Octavia, in wie de grens tussen plicht en liefde heel

onduidelijk is, heeft haar man kunnen overtuigen Cleopatra te verlaten en haar te volgen. De vrouwen ontmoeten elkaar in de tempel. De zegevierende Octavia zal Cleopatra bestrijden met wat zij als het belangrijkste wapen van de Egyptische ziet: haar lichaam en haar charme. Op hakschoenen na zijn de vrouwen naakt. Vernederd en verslagen trekt Cleopatra de schoenen uit en wordt zo van begeerlijke vrouw-object herleid tot blote mens.

Zoals de naakte-vrouw-op-hakken een mannelijke creatie is, is deze voorstelling een exclusief mannelijk maaksel: een door een man geschreven stuk, vertaald en bewerkt door een man, geregisseerd door een man. De thematiek is in oneindig veel variaties door mannelijke schrijvers uit alle tijden behandeld. Het is één van de centrale thema's in de regies van Luk Perceval. Waar mij deze voorstelling, en dan vooral Els Dottermans' vertolking daarin, naar doet verlangen is een uitwerking van het standpunt van de vrouw. Zien hoe Cleopatra zich opstelt tegenover de idee van de absolute liefde, hoe zij staat tegenover al dat mannelijke twijfelen. Niet op de tweede plaats als een vrouwelijke reactie op de psychologische worsteling van het centrale, mannelijke karakter, maar als hoofdpersonage van de

voorstelling. En misschien is het niet genoeg dat dit stuk door een vrouwelijke regisseur onder handen wordt genomen. Misschien moeten er andere keuzes gemaakt worden, misschien moeten er stukken van vrouwelijke auteurs gezocht worden om het onderzoek werkelijk interessant te maken. Dan kan niet alleen de kant van de vrouwen in deze problematiek onderzocht worden, maar kan men misschien dieper graven en de problematiek an sich onderzoeken; of die probleemloze en absolute overgave aan de liefde wel zo vrouwgebonden is; waar die mannelijke angst volgens vrouwen uit voortkomt,... Dit zou ik willen zien: een voorstelling die ruimte geeft aan de Cleopatra's, de Desdemona's, de Ophelia's,...

Bart Van den Eynde

UNIVERSITAIRE INSTELLING ANTWERPEN
&
VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

organiseren vanaf 1 oktober 1993 een interuniversitaire opleiding:

GESPECIALISEERDE STUDIE THEATERWETENSCHAP

UIA : L. Van den Dries
Universiteitsplein 1
2610 Antwerpen
(03) 828.25.28

informatie
en
toelatingsvoorwaarden

VUB : R. Geerts
Pleinlaan 2
1050 Brussel
(02) 641.26.45